

РЕШЕНИЕ

«12» март 2021 ел

КАРАР

№ 22

«Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы
Борнак авыл жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә
көрмәгән территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында нигезләмәне
раслау хакында»

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә
оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6
октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау
турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә,
Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлегенең
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән территориясендә
яшел утыртмаларны рациональ файдалану, саклау һәм яңадан утырту
максатларында, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында нигезләмәне кушымта
нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми
порталы» интернет - ресурсында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) урнаштыру юлы
белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Борнак авыл
жирлеге башлыгы

Ш.М.Хабибуллин

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы Борнак
авыл җирлеге Советы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
җирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә кермәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Төп төшенчәләр

Өлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма чыгышлы агач, куак һәм үләнле үсемлекләр (шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чөчөкләкләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар).

Табигый территорияләр - бердәм географик (климат) шартларында формалашкан җир рельефының, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер төрләрен үз эченә алган хужалык эшчәнлегенә кулланылмаган яисә аз кулланылган территорияләр.

Яшелләндерелгән территорияләр – табигый чыгышлы үсемлекләр кишәрлекләре, ясалма рәвештә булдырылган яшелләндерү объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге аз төзелешле, өслекнең кимендә 50 процентын үсемлекләр капламы биләгән җир кишәрлекләре урнашкан территорияләр.

Урман территорияләре - төрле функциональ билгеләнештәге, табигый чыгышлы урман үсемлекләре белән капланган табигый территория кишәрлекләре.

Агач - 1,3 м биеклектә 5 см дан да ким булмаган диаметрлы ачык беленеп торган кәүсәле, үсентеләрдән тыш, үсемлек.

Куак - туфрак өслегеннән үк тармакланган, күпьяеллык күпкәүсәле (агачтан аермалы буларак) үсемлек.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлеге.

Әрәмәлекләр (заросли) - нинди дә булса урында кие булып үсә торган үсемлекләр, куаклар.

Яшел массив - бердәм түбә барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким булмаган зур (15 елдан күбрәк) агач үсә торган территория кишәрлеге.

Яшел утыртмаларга зыян китерү - яшел утыртмаларга үсешен туктатуга китерми торган зыян китерү, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, кайрының бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел утыртмаларны яисә тамыр зонасындагы туфракны зарарлы матдәләр белән пычрату, ут төртү яки башка йогынты ясау.

Яшел утыртмаларны юкка чыгару (югалту) - яшел утыртмаларның үсешен туктатуга китергән кисү яки башка зыян китерү.

Компенсация рәвешендә яшелләндерү - юк ителгән яки зарарланган яшел утыртмаларны 2 коэффициентлы белән яңадан утырту.

2. Яшел утыртмаларны саклауның төп принциплары

Муниципаль берәмлек территориясендә үсә торган яшел утыртмалар саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм алар сакланырга тиеш.

2.1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм үсеш шартларын тәэмин итү бурычлары түбәндәгеләргә йөкләнә:

2.2.1. оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - әлеге оешмалар житәкчеләренә;

2.2.2. милектәге яки арендага алынган кишәрлекләрдә - юридик затларга, гражданнырга-милекчеләргә яки арендаторларга.

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләренәң милекчеләре, кулланучылары һәм арендаторлары яшел утыртмаларның сакланышын яшел утыртмаларны тиешенчә карауны тәэмин итәргә тиеш.

2.4. Әлеге Нигезләмә, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек территориясендә агач-куак үсәмлекләрен кисүгә бәйлә проектлау, төзелеш, ремонтлау һәм башка эшләр алып баручы гражданнырга һәм оешмаларга кагыла.

2.5. Авыл жирлегә территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2.6. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дәрәс белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулысынча бәяләү булырга тиеш.

2.7. Яшел утыртмаларның яшәешен тәэмин итүгә каршылык тудырган яшел территорияләренә һәм яшел массивларны куллану рәхсәт ителми.

3. Яшел утыртмаларны (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны рәхсәтсез кисү тыела.

3.2. Муниципаль берәмлек территориясендә агач һәм куакларны кисү рәхсәт кәгазе нигезендә башкарыла. Кисүгә рәхсәт кәгазе Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел утыртмаларны кисүгә рәхсәт алу өчен мәрәжәгать итүче Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе исеменә гариза (1 нче кушымта) бирә, анда утыртмаларның саны, атамасы, аларның торышы, чикле күләмдә кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләнүе күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага түбәндәге документлар беркетеп бирелә:

3.3.1. Шөхәснә раслаучы документлар;

3.3.2. Вәкилнең вәкаләтләрен раслаучы документ (әгәр гариза бирүче исеменнән вәкил эш иткән очракта);

3.3.3. киселергә тиешле яшел утыртмаларны да тамгалап якындагы корылмаларга яки башка ориентирларга кадәр жир кишәрлегә схемасы;

3.3.4. Әгәр жир кишәрлегә Бердәм дөүләт күчәмсез милек реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм хокук раслый торган документларның расланган күчәрмәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга эләгә торган яшел утыртмалар киселгән очракта, расланган проект документлары;

3.3.6. Кисү эшләре кагыла торган территорияләренәң хужалары белән яшел утыртмаларны кисү һәм күчәрәп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Утыртмаларны утыртканда яки күчәрәп утыртканда инженер челтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен башкаруга ордер ачуны килештерү.

3.4. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлегә башкарма комитеты гариза хатын алганнан соң, Гариза бирүчегә әлеге эш

төрән үткәрүгә рөхсәте булган махсуслаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәҗғәгать итәргә киңеш итә:

3.4.1. яшел утыртмаларны исәпләү исемлеген (ведомосте);

3.4.2. кисәргә тиешле агач-куак үсемлекләренең агач санын, төрен, категориясен билгеләү максатларында төзелә торган яшел утыртмаларны табигый техник тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләүне. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкару Гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы авыл җирлегә башкарма комитеты гариза бирүченең гариза хаты, яшел утыртмаларны техник тикшерү акты, киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләү нигезендә муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны кисүгә рөхсәт турында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл җирлегә башкарма комитеты күрсәтмәсе проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рөхсәт алган очракта, аның мәнфәгатьләрендә яшел утыртмалар юк ителә торган Гариза бирүче әлеге Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларны кискән өчен түләүләрне кертәргә һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү тәртибен раслаучы документларны тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куак кискән өчен түләү Гариза бирүче тарафыннан муниципаль берәмлек бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел утыртмаларны кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, Гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Аттестацияләнгән белгечләргә генә агачны кисү рөхсәт ителә.

3.9. Егу, кисү, киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны төяү һәм чыгару эшләр башланганнан соң өч көн эчендә Гариза бирүче хисабына башкарыла. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Кисү урынына якин территориядә газонга, яшел утыртмаларга зыян тигән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контрольлек итүче органнар белән аларның компетенциясә чикләрендә килештерелгән вакытта, әмма зыян килгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, мәҗбүри торгыза.

3.11. Агачны кискән өчен түләмичә агач һәм куакларны кисү Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рөхсәт ителәргә мөмкин:

3.11.1. яшел утыртмаларны карау өчен кисү, санитар кисүләр һәм яшел утыртмаларны реконструкцияләү вакытында;

3.11.2. авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән җир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау вакытында;

3.11.3. әгәр дөүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге бәяләмәсә булса, торак һәм җәмәгать биналарында ут режимын бозучы агачларны һәм куакларны кискәндә;

3.11.4. авария хәлендәге (егылу куркынычы тудыручы, тамыры корыган) агачларны һәм куакларны кискәндә.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел утыртмаларны кисүне гамәлгә ашыручы Гариза бирүчегә Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл җирлегә башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсация рәвешендә яшелләндерүне үткәргә кирәк.

3.13. Авария хәлендәге, тамыры корыган һәм хәвеф-хәтәр куркынычы тудыручы яшел утыртмалар комиссия тикшерүе нигезендә 2 нче кушымтада күрсәтелгән акт нигезендә киселә.

3.14. Россия Федерациясе Урман кодексының 20 статьясына тәңгәлләштереп, гражданданга яисә юридик затка милеккә тапшырганнан соң жир кишәрлегендә хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә яки табигый рәвештә барлыкка килгән агач-куак үсемлекләре аның белән үзе теләгәнчә хужа була, файдалана һәм житәкчелек итә торган милкә булып тора.

3.15. Яшел утыртмаларны рәхсәтсез кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. рәхсәтсез яки рәхсәт белән, әмма рәхсәттә күрсәтелгән кишәрлектә, санда һәм рәхсәттә күрсәтелгән токымнар булмаган агачларны һәм куакларны кисү;

3.15.2. ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юк итү яки аларга зыян китерү;

3.15.3. кәүсәне божралау яки төпләү (подсечка);

3.15.4. үсә торган агачларга һәм куакларга үсешне туктату дәрәжәсенә кадәр зыян китерү;

3.15.5. агачларга һәм куакларга агып жыела торган сулар, химик матдәләр, калдыклар һ. б. шуның ишеләр белән зыян китерү;

3.15.6. тамыры корыган агачларны рәхсәтсез кисү;

3.15.7. үсә торган агачларга һәм куакларга башка зыян китерүләр.

3.16. Дәүләт урман фондында булган агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рәхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлегә Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү рәхсәтсез кисү булып санала һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять җаваплылыгына тартылырга тиеш. Әлегә Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү муниципаль берәмлек территориясендә барлык граждандар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәҗбүри.

4. Компенсация рәвешендә яшелләндерү

4.1. Компенсация рәвешендә яшелләндерү рәхсәт ителгән кисү, законсыз рәвештә яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк итү очраklarында гамәлгә ашырыла. Компенсация рәвешендә яшелләндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен уңайлы якын сезонда, әмма яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк итү факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсация рәвешендә яшелләндерү аларның мәнфәгатьләрендә яки аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән граждандар яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла.

4.3. Әлегә Нигезләмә нигезендә, яшел утыртмаларга китерелгән зыян табигый формада кайтарылырга тиеш - компенсация рәвешендә яшелләндерү: юк ителгән яшел утыртмаларны 2 коэффициенты белән яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелешә эшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

5.1. Муниципаль берәмлектә шәһәр төзелешә эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә, шул исәптән яшел массивларда, шулай ук яшелләндерелгән территорияләргә үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрендә аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш алып барылырга һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел утыртмалар биләгән жир кишәрлекләрендә төзелеш оештырганда, проект алды документларында киселергә тиешле яшел утыртмаларны бәяләү булырга тиеш. Бу очраklarда зыянны каплау әлегә Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә киселгән агач өчен түләүне алдан кертү һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшқуарлык эшчәнлеген башқарғанда яшел утыртмаларны саклау

6.1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлегенең башқарма комитеты рөхсәтәннән башка яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшқуарлык эшчәнлегә алып бару, эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырғанда, шартлау куркынычы тудыра торган, янғын куркынычы тудыра торган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел утыртмаларга зыян китерергә яки аларны юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ җаваплылык.

7.1. Өлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә кермәгән территориясендә яшел утыртмаларны
кисү тәртибе турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
жирлеге башкарма комитеты житәкчесе

_____
_____
_____

(оешманың исеме яки Ф.И.А., адресын күрсәтергә)

БОРНАК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ АГАЧ-КУАК ҮСЕМЛЕКЛӨРЕН
ЧИКЛЕ КҮЛӘМДӘ КИСҮГӘ
ГАРИЗА

_____
(оешманың исеме яки Ф.И.А. һәм жир кишәрлегенә хокук төрен күрсәтергә)
урнашкан жир кишәрлегендәгә һәм _____

(торак пунктны күрсәтергә)

жирләрендә урнашкан агачларны, куакларны, агач-куак үсемлекләренең
(кирәкчесенең астына сызарга) кисүне рәхсәт итүегезне сорыйм.

Жир кишәрлеге түбәндәгеләр булу белән характерлана:

агач _____ данә

куаклар _____ данә

Жир кишәрлеген үзләштерү һәм төзекләндерү барышында агач кискән өчен
түләүне гамәлгә ашырырга һәм агач-куак үсемлекләрен компенсация рәвешендә
утыртуны уздырырга сүз бирәм.

_____
Ф.И.А. (Имза)

Дата _____

Кушымталар:

1. Беренчел-рәхсәт документлары.
2. Киселергә тиешле яшел утыртмаларның төрен һәм санын тамгалап, жир участогы планы.

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл
жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә
көрмәгән территориясендә яшел утыртмаларны кичү тәртібе
турында Нигезләмәгә
2 нче кушымта

ЯШЕЛ УТЫРТМАЛАРНЫҢ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШ БУЛУЫН ТАЛУ ТУРЫНДА АКТ

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Борнак авыл жирлеге
башкарма комитеты « ____ » _____ ел

Түбәндәге составтагы Комиссия:

1. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
  2. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
  3. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
- яшел утыртмаларны тикшерүне уздырды.

Тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәгеләр билгеләнде:

_____

_____

_____

_____

Нәтижә:

_____

_____

_____

_____

Комиссия әгъзалары:

1. _____
(имза) (Ф. И. А.)
2. _____
(имза) (Ф. И. А.)
3. _____
(имза) (Ф. И. А.)